

2016-52

Magtanvendelse i en arrest utilstrækkeligt undersøgt

Under et tilsynsbesøg fortalte en række indsatte ombudsmandens besøgshold om en hændelse, hvor en indsat var blevet skubbet flere gange af en fængselsbetjent. Ombudsmanden erfarede, at arrestledelsen ikke kendte til hændelsen og derfor ikke havde undersøgt den nærmere. Ombudsmanden bad ledelsen om en redegørelse i sagen og rejste sidenhen sagen af egen drift.

Ombudsmanden fandt, at der var flere forhold ved myndighedernes undersøgelse og vurdering af, om der havde været anvendt ulovlig magt fra arrestpersonalets side, som var kritisable.

Det var bl.a. kritisabelt, at myndighederne først undersøgte sagen nærmere, efter videomaterialet var blevet slettet, og at myndighederne først forsøgte at indhente forklaringer fra de øvrige indsatte, som havde overværet hændelsen, over fire måneder efter hændelsen var sket.

Ombudsmanden henviste i sin udtalelse til undersøgelsesprincippet (officialmaksimen) i dansk forvaltningsret og til internationale normer og standarder vedrørende undersøgelse af oplysninger om mishandling af frihedsberøvede personer.

(Sag nr. 16/02130)

Herunder gengives ombudsmandens udtalelse efterfulgt af en sagsfremstilling.

Følgende betegnelser er brugt til at anonymisere sagen:

A, E, H og I: Indsatte i X-by Arrest på tidspunktet for den episode, sagen tager udgangspunkt i

B, C og D: Fængselsbetjente i X-by Arrest

8. december 2016

Strafferet

3.7

Forvaltningsret

1121.1 – 1121.3

OMBUDSMANDENS UDTALELSE

F: Enhedschef, institutionen Y

G: Enhedsleder, X-by Arrest

X-by Arrest

Institutionen Y: Institution under kriminalforsorgen

Områdekontoret i Z-by

Kriminalforsorgen i region Æ

Ø-by Arrest

Ombudsmandens udtalelse

1. Hjemmel til magtanvendelse

Af § 62, stk. 1, i straffuldbyrdsloven (senest offentliggjort som lovbekendtgørelse nr. 1242 af 11. november 2015 om fuldbyrdelse af straf mv.) fremgår, at Direktoratet for Kriminalforsorgen og kriminalforsorgsområdet kan anvende magt over for en indsat, bl.a. hvis det er nødvendigt for at afværge truende vold, overvinde voldsom modstand eller for at gennemtvinge en påbudt foranstaltning, når øjeblikkelig gennemførelse af denne er nødvendig, og den indsatte afviser eller undlader at følge personalets anvisninger herom.

Af samme bestemmelses stk. 2 fremgår det, at magtanvendelse kan ske ved greb, skjold, stav, peberspray og tåregas. Bestemmelsen indeholder en udtømmende opregning af, hvilke magtmidler der kan anvendes over for indsatte i institutioner under kriminalforsorgen.

Skub er således ikke et lovligt magtmiddel efter straffuldbyrdslovens magtanvendelsesbestemmelser.

Jeg henviser f.eks. til Annette Esdorf m.fl., *Straffuldbyrdsloven med kommentarer* (2003), s. 149, og Jakob Schiøler, *Straffuldbyrdslovens bestemmelser om indgreb over for indsatte* (2013), s. 224.

OMBUDSMANDENS UDTALELSE

2. Ombudsmandens vurdering

2.1. Indberetning af magtanvendelse

Efter § 8 i magtanvendelsesbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 588 af 30. april 2015 om anvendelse af magt over for indsatte i kriminalforsorgens institutioner) skal der efter en magtanvendelse så hurtigt som muligt udfærdiges rapport i Klientsystemets magtanvendelsesmodul.

Jeg mener derfor, at det er kritisabelt, at X-by Arrest først foretog en sådan indberetning af magtanvendelserne, en måned efter at de fandt sted.

2.2. Bevisvurderingen i den konkrete sag

Det fremgår af sagen, at X-by Arrest havde videomateriale, der viste dele af hændelsen den 27. februar 2016, idet kameraet havde opfanget situationen omkring madvognen og den efterfølgende situation, hvor A bevægede sig sammen med B ned ad gangen og ind på cellen.

Materialet blev imidlertid slettet efter en 30-dages-periode, og jeg har forstået, at det alene er fængselsbetjentene B, C og D, som har gennemset materialet. Direktoratet for Kriminalforsorgen har talt med to af de indsatte, som overværede dele af hændelsen den 27. februar 2016. Det er alene E, som har ønsket at udtale sig til direktoratet.

Endelig har jeg forstået, at det ikke har været muligt at tale med øvrige indsatte, som overværede hændelsen, idet disse er løsladt og ikke længere findes i kriminalforsorgsområdets system.

Jeg har i det følgende opsummeret, hvad der efter min forståelse er enighed om er sket den 27. februar 2016, og hvad der omvendt er divergerende oplysninger om. Jeg henviser i øvrigt til sagsfremstillingen vedlagt som bilag.

Ved madvognen

Ud fra det skriftlige materiale kan det lægges til grund, at A under madudleveringen den 27. februar 2016 tog mere end ét stykke ost.

Det er herefter ikke klart, om fængselsbetjent B tog fat i A's arm, sådan som A selv har forklaret. Indsatte E har forklaret, at B tog fat i A med en brødtang. B har derimod oplyst, at han slet ikke tog fat i A's arm på dette tidspunkt.

Det er heller ikke klart, om A gjorde kastebevægelser med osten, sådan som B og D har oplyst, og/eller om han kastede med osten. E har forklaret, at A smed osten fra sig.

Det er herefter ikke klart for mig, om enten B eller A var opfarende og dermed medvirkede til, at situationen eskalerede. B har skrevet i rapporten af 27. fe-

OMBUDSMANDENS UDTALELSE

bruar 2016, at "der var en del råben", idet det dog ikke fremgår, om det var indsatte, som råbte, eller om det også var B selv.

Under ombudsmandens besøgsholds samtale den ... 2016 med A oplyste denne, at B havde skubbet til ham i nærheden af madvognen. A har dog ikke gentaget dette i forbindelse med enhedschefens forhør af ham den 6. april 2016. Det fremgår ikke af forhørsprotokollen, om han blev spurgt om det.

På gangen

Tre indsatte oplyste uafhængigt af hinanden under ombudsmandens besøg den ... 2016, at B skubbede A tre-fire gange hen ad gangen. Indsatte E har gentaget dette under sin samtale med direktoratet den 14. juli 2016, ligesom han også under samtalen med direktoratet forklarede, at B talte racistisk over for A.

Af institutionen Y's redegørelse til ombudsmanden af 12. april 2016 fremgår det, at A har forklaret, at han blev ført tilbage til sin celle. Der fremgår imidlertid ikke noget om, hvorledes dette nærmere skete, og det fremgår heller ikke, om A under forhøret er blevet spurgt, om han blev skubbet hen ad gangen.

B har i rapporten af 27. februar 2016 skrevet, at A blev ført tilbage til cellen. I magtanvendelsesrapporten af 23. marts 2016, i redegørelsen af 12. april 2016 og under Områdekantoret i Z-bys samtale med B – gengivet i e-mail af 20. juli 2016 – har B gentaget dette, idet det også er oplyst, at A blev ført til cellen uden brug af magt.

Af redegørelsen af 12. april 2016 fremgår det, at fængselsbetjent C har oplyst, at han så B komme gående bag ved A hen mod cellen, og at der ikke blev anvendt magt.

Af områdekantorets e-mail af 20. juli 2016 fremgår det, at C har set en videooptagelse med episoden. Det er ikke gengivet i e-mailen, hvad C har set på videoen, idet det dog fremgår andetsteds i e-mailen, at C har observeret, at B ikke havde hånd på A i forbindelse med tilbageførelsen til cellen.

Fængselsbetjent D har til sagen oplyst, at han har set den pågældende video, og at det kan ses på videoen, at "personalet [følger] den indsatte fra madvognen ind på indsattes celle og lukke[r] døren, således at de går mod den indsatte og den indsatte går baglæns ind af celledøren. Man kan se at personalet holder hænderne oppe, ligesom for at beskytte sig mod udfald, men det ser ikke ud som om man rører ved den indsatte. Det ser ud til at det foregår i ro og orden".

OMBUDSMANDENS UDTALELSE

På cellen

A forklarede den ... 2016 til ombudsmandens besøgshold, at han var blevet skubbet op mod væggen inde på cellen, inden han var blevet "sat ned" på sengen. A har ikke under enhedschefens forhør af ham den 6. april 2016 gentaget, at han blev skubbet op ad væggen. Det fremgår ikke af forhørsprotokolten, om han er blevet spurgt hertil.

A har derudover forklaret, at han ikke var ophidset, da betjentene kom ind til ham på cellen. Indsatte E har også oplyst til direktoratet under samtalen den 14. juli 2016, at han ikke hørte A sige noget, hvorimod han hørte betjentene komme med racistiske råb. Han hørte bl.a. den ene betjent sige på tysk til A, at han ingenting var, ligesom betjentene beskyldte A for at stjæle. Endelig oplyste E under samtalen, at han hørte rumsteren og slag fra A's celle.

Både B og C har forklaret, at A var ophidset, da de kom ind på hans celle, og at det to gange var nødvendigt at sætte A på sengen for at få ham til at falde til ro. Det fremgår også af sagens materiale, at fængselsbetjentene – i hvert fald første gang – fastholdt grebet i A's arme i ca. fem minutter. Det fremgår ikke af sagens oplysninger, om betjentene, også anden gang A blev sat på sengen, fastholdt grebet om hans arme i de ca. fem minutter, der gik, før betjentene forlod cellen igen.

C har oplyst, at B ikke kom med racistiske udtalelser, men at han opførte sig korrekt og myndigt. B har også nægtet at have fremsat racistisk tale. Endelig har C oplyst, at det var A selv, der råbte til C på tysk, at han "ingenting er".

Der er enighed om, at A tog mere end ét stykke ost, og at fængselsbetjentene B og C anvendte magt, da de to gange satte A ned på sengen i hans celle. Herudover er der ikke mellem de implicerede fængselsbetjente, A og vidnerne blandt de øvrige indsatte, som ombudsmandens besøgshold og direktoratet talte med, enighed om det konkrete hændelsesforløb under madudleveringen den 27. februar 2016.

Ud fra det foreliggende materiale er det således ikke klart for mig, om B eller A (eller begge) opførte sig opfarende ved madvognen, herunder om A gjorde kastebevægelser og/eller kastede med ost. Det kan heller ikke ud fra materialet afklares, om A blev skubbet hen ad gangen eller inde på cellen, ligesom det ikke er klart, om fængselsbetjentene talte racistisk eller på anden måde nedladende over for A.

Ombudsmandsinstitutionen er ikke egnet til at afklare bevisspørgsmål som disse, fordi ombudsmanden ikke har mulighed for at afhøre vidner i sagen, men behandler sager på et skriftligt grundlag. Det vil derfor ikke være muligt

OMBUDSMANDENS UDTALELSE

at konstatere endeligt, om fængselsbetjentene har anvendt ulovlig magt ved at skubbe A eller har talt til ham på en måde, der må anses for racistisk eller på anden måde nedladende.

2.3. Sagsoplysning

2.3.1. Direktoratet for Kriminalforsorgen konkluderer i udtalelsen af 12. august 2016 til ombudsmanden, at der ikke er grundlag for at antage, at fængselsbetjentene B og C i forbindelse med magtanvendelsen har overskredet deres magtbeføjelser eller er kommet med racistiske udtalelser.

Direktoratet vurderer, at der ikke har været anvendt magt på gangen i forbindelse med madudleveringen, og at den magtanvendelse, der fandt sted på cellen, var i overensstemmelse med straffuldbyrdelseslovens § 62, stk. 1, nr. 1 og 3.

Direktoratet lægger ved sin vurdering af, at der ikke blev anvendt magt på gangen i forbindelse med madudleveringen, vægt på fængselsbetjent D's oplysning om, at han ikke kan se på videoen, at der har været kontakt mellem fængselsbetjentene og A på gangen. Direktoratet lægger endvidere vægt på de to fængselsbetjentes udtalelser. Endelig lægger direktoratet vægt på, at det "ingen andre steder end af medindsatte E's udtalelser [fremgår], at den indsatte skulle være blevet skubbet".

2.3.2. Det er et grundlæggende princip i dansk forvaltningsret, at det påhviler den enkelte forvaltningsmyndighed selv at fremskaffe de fornødne oplysninger om en sag. En sag skal således undersøges af myndigheden så langt, som det er nødvendigt for at træffe en forsvarlig afgørelse, jf. pkt. 199 om officialmaksimen i vejledning nr. 11740 af 4. december 1986 om forvaltningsloven.

Hvad der kan anses for en fuldt forsvarlig oplysning af en sag, afhænger i nogen grad af sagens karakter. I almindelighed antages det, at kravene til undersøgelsernes udstrækning og sikkerheden for de relevante oplysningers rigtighed øges, jo mere betydningsfulde eller indgribende afgørelser der er tale om, jf. Kaj Larsen m.fl., Forvaltningsret, 2. udgave (2002), s. 453.

Endvidere er en forvaltningsmyndighed forpligtet til at anvende det eller de lovlige sagsoplysningsmidler, som i den konkrete sag er relevante for at oplyse sagen tilstrækkeligt. Dette kan også omfatte optagelser fra videokameraer og indhentelse af forklaringer fra vidner. Jeg henviser i den forbindelse til Folketingets Ombudsmands beretning for 1987, s. 163, og for 2005, s. 223, samt min udtalelse af 24. februar 2016 (offentliggjort på ombudsmandens hjemmeside som sag nr. 2016-7).

2.3.3. En vurdering af den undersøgelse, som kriminalforsorgen i den foreliggende sag iværksatte, skal ikke kun foretages på grundlag af almindelige for-

OMBUDSMANDENS UDTALELSE

valtningsretlige regler, men også på grundlag af relevante internationale normer og standarder.

Internationale normer om forbud mod tortur mv., herunder FN's konvention om forbud mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, som Danmark har ratificeret, og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) indebærer en særlig pligt for myndighederne til at undersøge påståede overtrædelser.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har fastslået, at en overtrædelse af artikel 3 i EMRK om forbud mod tortur mv. vil foreligge, hvis en fysisk magtanvendelse over for en frihedsberøvet person går ud over, hvad der er absolut nødvendigt, vurderet i forhold til den frihedsberøvedes egen handle-måde. En uforholdsmæssig magtanvendelse over for en frihedsberøvet person vil altså kunne udgøre nedværdigende og/eller umenneskelig behandling (medmindre mishandlingen har været så alvorlig, at den karakteriseres som tortur).

Jeg henviser til retspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, se f.eks. Jon Kjølbros, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, 3. udgave (2010), s. 208 ff, og Jens Elo Rytters, Individets grundlæggende rettigheder, 2. udgave (2016), s. 128 ff.

FN's konvention om forbud mod tortur mv. opstiller desuden udtrykkelige regler om pligten til at undersøge påståede overtrædelser i konventionens artikel 12-13.

På det mere detaljerede niveau er der opstillet standarder om undersøgelse af oplysninger om mishandling af frihedsberøvede personer i både CPT Standards (generelle rapporter fra Europarådets Komité til Forebyggelse af Tortur og Umenneskelig eller Nedværdigende Behandling eller Straf) og The Nelson Mandela Rules (United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners). Sidstnævnte har Danmark tilsluttet sig på FN's generalforsamling den 17. december 2015.

Af CPT Standards, 2015, s. 102 ff., følger, at der bør iværksættes en effektiv undersøgelse, når der fremsættes troværdige oplysninger om mishandling af en frihedsberøvet person. Dette gælder, uanset om der er indgivet en formel klage herom.

En effektiv undersøgelse indebærer bl.a., at de, der foretager undersøgelsen og bedømmer sagen, så vidt muligt er uafhængige.

Derudover stilles der krav om, at undersøgelsen skal være grundig. Dette krav medfører ikke, at undersøgelsen nødvendigvis skal føre til, at det kan fastslås,

OMBUDSMANDENS UDTALELSE

om der har fundet mishandling sted. Det afgørende er, at den metode, der er anvendt for at afdække en eventuel mishandling, har været grundig. Det indbefatter, at der bl.a. er taget de rette skridt til at sikre beviser ved at interviewe både ofre, mistænkte og øjenvidner, f.eks. medindsatte.

Endelig skal undersøgelsen ske hurtigst muligt.

Tilsvarende regler fremgår af The Nelson Mandela Rules, pkt. 57, stk. 3, jf. pkt. 71, stk. 1 og 2.

2.3.4. Det fremgår af magtanvendelsesrapporten af 23. marts 2016, at fængselsbetjent B den 1. marts 2016 kl. 09:00 underrettede enhedschef F om anvendelsen af magt i form af fastholdelse af A's arme.

Det fremgår endvidere af fængselsbetjent C's forklaring – som denne er givet i Områdekantoret i Z-bys e-mail af 20. juli 2016 – at C var bekendt med, at enhedsleder G var bekendt med hændelsen den 27. februar 2016, ligesom C oplyste, at enhedschef F efter sigende havde set videomaterialet fra den 27. februar 2016.

Af områdekantorets e-mail af 20. juli 2016 fremgår, at det ikke er korrekt, at enhedschef F skulle have set videoovervågningen. Han havde derimod forsøgt at gendanne optagelserne, men uden held.

2.3.5. Det er herefter ikke klart for mig, om (dele af) arrestens ledelse forud for ombudsmandens besøg var bekendt med hændelsen den 27. februar 2016 og med, at magtanvendelsen ikke var indberettet i overensstemmelse med magtanvendelsesbekendtgørelsens § 8.

Ud fra sagens øvrige oplysninger mener jeg dog, at det kan lægges til grund, at arrestens ledelse ikke på tidspunktet for ombudsmandens besøg var bekendt med, at hændelsesforløbet den 27. februar 2016 var anfægtet af flere indsatte.

Selv om jeg som anført ovenfor ikke selv har mulighed for at afklare, hvad der nærmere er foregået den 27. februar 2016, mener jeg, at det er kritisabelt, at myndighederne ikke i vurderingen inddrog, hvad ombudsmandens besøgs- hold gengav over for arrestens ledelse om, hvad de indsatte havde oplyst over for besøgsholdet.

At flere indsatte – herunder A selv – under samtalerne med besøgsholdet den ... 2016 beskrev et andet hændelsesforløb end det, som er beskrevet i rapporten af 27. februar 2016, er således gengivet i mit høringsbrev af 7. juni 2016 til områdekantoret, ligesom ombudsmandens besøgs- hold under samtalen med ledelsen oplyste, at flere indsatte havde fortalt, at A var blevet skub-

OMBUDSMANDENS UDTALELSE

bet, og at der blev talt racistisk og/eller nedladende til ham. Besøgsholdet havde fået samtykke fra de pågældende indsatte til at videregive oplysningerne.

Jeg er derfor ikke enig i, at det alene er E, som har oplyst, at A blev skubbet hen ad gangen.

Jeg mener i denne sammenhæng, at det er kritisabelt, at A efter det oplyste ikke under forhøret den 6. april 2016 blev foreholdt, at han under ombudsmandens besøg den ... 2016 havde oplyst besøgsholdet om, at han var blevet udsat for flere skub fra fængselsbetjentens side.

Jeg mener endvidere, at det er kritisabelt, at myndighederne ikke – inden det blev vurderet, om der var tale om ulovlig magtanvendelse, og inden der blev truffet afgørelse om en advarsel over for A – gennemså det videomateriale, som var tilgængeligt, inden det blev slettet.

Endelig mener jeg, at det er kritisabelt, at myndighederne først i juli 2016 forsøgte at indhente forklaringer fra de øvrige indsatte, som overværede dele af hændelsesforløbet den 27. februar 2016.

Jeg har ved min vurdering lagt vægt på, at det efter ombudsmandens besøg måtte stå klart, at der kunne foreligge en ulovlig magtanvendelse, og at myndighederne umiddelbart havde adgang til at gennemse videomaterialet og indhente udtalelser fra de øvrige indsatte.

Hertil kommer, at det fremgår af X-by Arrests afgørelse om at ikende A en advarsel efter straffuldbyrdelseslovens § 68, stk. 1, at der ved afgørelsen er lagt vægt på personalets forklaringer og på det, som B har skrevet i rapporten af 27. februar 2016.

Det kan således ikke afvises, at det kunne have haft betydning for arrestens vurdering af hændelsen – og dermed afgørelsen om en advarsel til A – hvis de øvrige indsatte havde haft lejlighed til at afgive forklaring, eller hvis videomaterialet havde indgået i grundlaget for afgørelsen.

Jeg mener derfor på samme måde, at det er kritisabelt, at der ikke blev tilvejebragt et bedre grundlag for arrestens afgørelse om en advarsel over for A.

Jeg foretager mig imidlertid ikke yderligere i den anledning, da A er løsladt.

2.3.6. Jeg har – ud over den foreliggende sag – behandlet andre sager, hvor en indsat har gjort gældende, at han er blevet udsat for overgreb fra ansatte i kriminalforsorgen. Jeg henviser til min udtalelse af 24. februar 2016 (offentliggjort på ombudsmandens hjemmeside som sag nr. 2016-7) og til den ikke

OMBUDSMANDENS UDTALELSE

offentliggjorte sag om magtanvendelser over for en indsat i et statsfængsel, som jeg i dag har skrevet til statsfængslet om med kopi til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Sagerne giver efter min opfattelse anledning til overvejelser om, hvorvidt der i kriminalforsorgens regelsæt bør indsættes bestemmelser, der sikrer, at sager, hvor en indsat klager over at være blevet udsat for sådanne overgreb, behandles i overensstemmelse med de ovenfor nævnte internationale normer og standarder.

Jeg beder venligst om at modtage underretning om direktoratets overvejelser angående dette spørgsmål. Inden da kan spørgsmålet – hvis direktoratet ønsker det – eventuelt drøftes nærmere på det årlige møde mellem ombudsmanden og Direktoratet for Kriminalforsorgen den 29. maj 2017.

...

Sagsfremstilling

Som led i ombudsmandens tilsynsvirksomhed besøgte ombudsmanden den ... 2016 X-by Arrest. Under tilsynsbesøget oplyste flere indsatte over for besøgsholdet om en hændelse, hvor en indsat, A, under udlevering af aftensmad den 27. februar 2016 angiveligt skulle være blevet skubbet hen ad gangen og ind på sin celle af fængselsbetjent B og senere også skulle være blevet skubbet inde på selve cellen.

Besøgsholdet fik under samtalerne oplyst, at det var fængselsbetjent B, som havde været opfarende, at han havde talt nedladende til A ved på tysk at udtale, at han "ingenting var", og at A var blevet skubbet tre-fire gange hen ad gangen og ind på sin celle.

Besøgsholdet talte også med A selv, idet en medindsat efter anmodning fra besøgsholdet tolkede samtalen. Arrestpersonalet gjorde forud for tolkningen besøgsholdet opmærksom på, at den medindsatte tidligere var blevet overført fra et andet arresthus som følge af, at han forsætligt havde tolket forkert. Ombudsmanden er i forlængelse af besøget blevet gjort bekendt med, at den medindsatte var A's svoger.

A fortalte besøgsholdet, at fængselsbetjent B under udlevering af mad på gangen havde holdt fast i hans arm for at få ham til at slippe det stykke ost, som han havde i hånden. A fortalte også, at han var blevet skubbet af fængselsbetjenten flere gange. Først i området ved madudleveringen, så hen ad gangen og senere inde på sin celle, hvor han var blevet skubbet op mod væggen og efterfølgende "sat ned" på sin seng.

Hændelsen var ikke omtalt i det materiale, som kriminalforsorgen i region Æ havde sendt til ombudsmanden forud for tilsynsbesøget den ... 2016. Hændelsen fandt dog også sted efter den 23. februar 2016, hvor kriminalforsorgen i region Æ, Områdekantoret i Z-by, havde frist til at fremsende det af ombudsmanden ønskede materiale til brug for tilsynsbesøget. Ombudsmandens besøgshold anmodede derfor under tilsynsbesøget om at måtte modtage en redegørelse vedrørende hændelsen.

Under et tilsynsbesøg i en anden arrest den ... 2016 fik besøgsholdet udleveret en rapport af 27. februar 2016 angående hændelsen i X-by Arrest.

Rapporten var udarbejdet af den fængselsbetjent, som var involveret i hændelsen, og fremstod ikke som en indberetning om magtanvendelse. Af rapporten fremgår bl.a. følgende:

”Rapport vedrørende:

Voldsom opførsel

Kort beskrivelse af episoden:

Dags dato ved aftensmadudlevering ca. kl. 17.20, tog klienten flere stykker ost end tilladt, dette påpegede jeg over for ham. Klienten reagerede ved at hidse sig op, og gjorde kastebevægelser med de oste han havde i hånden efter mit hoved, hvilket gav en frygtelig uro blandt de andre indsatte, og en del råben, samt at jeg følte mig truet, derfor vurderede jeg det var mest hensigtsmæssigt at føre klienten til hans celle, for at opretholde ro og orden, hvilket det også i første omgang gav.

Klienten blev efter endt udlevering af mad til de andre klienter, tilbudt mad. Da C (jeg står umiddelbart bagved C) åbner døren til cellen, for at tilbyde maden, kommer klienten meget voldsomt og truende, farende imod os. C tager klientens venstre arm, og fører klienten tilbage i cellen, og sætter ham på sengen, klienten er stadig meget ophidset, og undertegnede vælger at tage fat i klientens højre arm, for at få ham til at falde til ro, klienten råber og skriger, alt imens C og undertegnede forsøger at tale klienten til ro, hvilket lykkedes efter ca. 5 min. Da vi begge bevæger os ud af cellen, farer klienten i sit køleskab, og hiver en håndfuld ost frem, og gør igen kastebevægelser efter os begge, med den hånd han har ost i, imens han råber og skriger. Endnu en gang, må C og undertegnede tage fat i klientens arme og sætte ham på sengen, og tale ham til ro, dette lykkedes igen efter ca. 5 min. Osten inddrages, klienten er rolig da vi forlader cellen, dog udtaler han, at han gerne vil tale med chefen, til det får han at vide at det kan han komme til mandag.”

I forlængelse af ombudsmandens tilsynsbesøg den ... 2016 i X-by Arrest modtog ombudsmanden ved e-mail af 19. april 2016 institutionen Y's redegørelse af 12. april 2016. Af redegørelsen fremgår bl.a.:

”For at kaste lys over sagen har jeg talt med det tilstedeværende personale, samt klienten A. Jeg har indkaldt (...) tolk, for at sikre at der foregik en korrekt tolkning uden forhåndsviden eller interesse i sagen. Jeg har bevidst fravalgt klienten H, der fungerede som tolk under ombudsmandens besøg, da jeg er blevet opmærksom på at pågældende er i familie med A. Han er også beskrevet af A som vidne, eller en der har kendskab til hvad der skete.

Jeg har valgt at afholde samtalen med A, med de rettigheder der indgår i formelt forhør. Han er vejledt om klagemuligheder både vedr. selve episoden i forbindelse med anvendelsen af magt, samt samtale/forhøret efterfølgende. Han blev opfordret til at klage flere gange under samtalen. Klienten A ønsker ikke at klage.

BILAG – SAGSFREMSTILLING

Jeg har fravalgt at bruge ansatte i institutionen som vidne til forhøret, med den begrundelse at klienten i forbindelse med ombudsmandens besøg, udtrykte bekymring for repressalier fra personalet såfremt de hørte hvad han havde at sige. Jeg har taget dette til efterretning og vurderet at forhøret kunne gennemføres uden andet vidne end den tilkaldte tolk.

Klienten A fremstår under samtalen som usamarbejdsvillig. Han siger flere gange at han er ligeglad med det hele fordi han alligevel skal udvises. Han vil hellere tale om hans muligheder for at tale med sin kone, som er indsat i Ø-by Arrest. Hans kone er søster til den oprindelige 'tolk' H, brugt under ombudsmandens besøg. Jeg må flere gange bringe ham tilbage til emnet.

A:

Klienten forklarer følgende:

Klienten fortæller, at han kan huske episoden. Han tog 2 stykker ost fordi hans fællesskabspartner også skulle have mad. Fængselsbetjenten blev sur og bad ham lægge osten tilbage. Klienten forsøgte at forklare (på tysk) at osten var til hans fællesskabspartner. Fængselsbetjenten tog fat i hans hånd for at få ham til at slippe osten. Klienten blev ikke vred under episoden. Han blev ved med at forklare betjenten hvorfor han skulle have mere ost. Han spiser ikke ost. Hans svoger (fællesskabspartner H) var til stede og så det hele. Fængselsbetjentene førte ham tilbage til cellen. Heller ikke der blev han vred. Han mener at det var unødvendigt.

Vedr. episoden på cellen efterfølgende.

Han gjorde ingenting. Personalet var vrede på ham. De satte ham ned på sengen uden grund. Han ville ikke have maden de bragte ham. Han viste betjentene osten i køleskabet da de var på vej ud fra cellen. Der var mange stykker ost. Osten var til pizza. Han forsøgte ikke at smide osten efter personalet. Han er ligeglad med det hele. Han mener ikke at der var nogen grund til at de satte ham på sengen. Han havde jo ikke stjålet noget.

Han forklarer at han sagde til personalet at han ønskede at tale med chefen, hvortil denne ene betjent svarede at han var chefen.

Adspurgt til hvem hans fællesskabspartner er og hvordan de er i familie, forklarer han at han er gift med mandens søster. Søsteren er indsat i en anden arrest i samme sag.

Adspurgt om han kan kommunikere med de ansatte forklarer klienten at han kan tale med dem på tysk.

Foreholdt at han skal følge personalets anvisninger bliver klienten vred og mindre samarbejdsvillig.

Fængselsbetjent B:

Fængselsbetjent B henholder sig til beskrivelsen i rapporten.

B fortæller at han under den første del af episoden ikke har kontakt til klienten, udover at irettesætte ham for at tage mere ost end tilladt. Klienten bliver meget vred og situationen er anspændt, ikke mindst fordi der er flere klienter i løsdrift på grund af udlevering af mad. Hans vurdering på daværende tidspunkt er at klienten af sikkerhedsmæssige årsager, skal tilbage på egen celle. Klienten ledes tilbage på egen celle uden brug af magt. Fængselsbetjent B er alene under uddelingen af mad, fængselsbetjent C er på belægsgangen.

Fængselsbetjent C:

Fængselsbetjent C henholder sig til det beskrevne i rapporten.

C forklarer at han er på belægsgangen da B kommer med klienten A. Der er ingen anvendelse af magt og B går bag ved klienten. Klienten fremstår som meget vred.

Efter alle indsatte har fået udleveret mad, beslutter de at tilbyde A det mad han ikke havde fået på grund af episoden ved madvognen. Da de åbner ind til A kommer klienten farende mod døren, på en måde der opfattes som truende. Han er højroset og siger en masse ting på (...). Fængselsbetjent C tager fat i klientens arm og fører ham til sengen hvor klienten sættes ned. Han holdes siddende på sengen hvor han tales til ro. Da de er på vej ud af cellen hidser klienten A sig op igen, og endnu en gang må han sættes på sengen. Han tales til ro og giver ikke anledning til yderligere problemer resten af aftenen.

Foreholdt hvorfor der er skrevet en rapport og ikke en magtanvendelsesrapport som reglerne foreskriver, svarer begge fængselsbetjente at det er en fejl. De opfattede dog ikke selve episoden til at være alvorlig nok til at klienten skulle overføres til en anden institution. De vurderer at klientens frustration skyldes at han ikke kan få regelmæssig kontakt med sin kone, som er indsat i Ø-by Arrest. Klienten har ikke tidligere givet anledning til problemer, har altid været høflig i sine henvendelser til personalet. Han har efterfølgende heller ikke givet anledning til problemer under hans ophold i arresten.

Opsummering:

Jeg har ikke indkaldt andre vidner i sagen.

Episoden sker på et tidspunkt hvor arresten overgår til ny struktur, og der er en uklar kommandolinje i forhold til afrapporteringen af hændelser hvor dette er et krav, jf. straffuldbyrdelsesloven. Episoden skulle have været reageret på med det samme, både i forhold til klientens opførelse, men også i forhold til personalets fejlagtige brug af den 'normale' rapport til at beskrive det hændte. Indbygget i magtanvendelsesrapporten er et indberetningsfelt til nærmeste ledelse. Dette sikrer at ledelsen er bekendt med episoden samt at episoden indgår korrekt i kriminalforsorgens statistik.

Jeg har som opfølgning på episoden valgt at gøre følgende:

Jeg har vejledt klienten omkring hans rettigheder og pligter under hans ophold i arresten. Som afgørelse på selve episoden har jeg disciplinært valgt at tildele klienten en advarsel. Til grund lægges at der ikke er afholdt forhør rettidigt, altså umiddelbart efter hændelsen, og at yderligere straf derfor ikke er rimelig. I overvejelsen indgår også det faktum at sagen er bragt op af ombudsmanden og straf derfor kan ses som værende repressalier for at klienten har talt med ham. Normal procedure i lignende sager hvor formaliteterne er overholdt, er sanktion, jf. normalreaktions-skemaet for arresthusene i (...). Normalreaktionen for lignende forseelser kan være strafcelle og politianmeldelse. Som foranstaltning kan klienten ligeledes vurderes som sikkerhedsmæssigt uegnet til ophold i de små arresthuse, med efterfølgende overførsel til et mere egnet arresthus.

I forhold til personalet, har jeg gjort følgende:

Korrekt brug af rapporter, jf. reglerne fastsat i straffuldbyrdelsesloven er et emne der følges op på fremadrettet når der afholdes personalemøder og/eller undervisning. Rapporthierarkiet er gennemgået på personalemøde d. 4/4 2016. Personalet har fået en 'reminder' på hvordan rapporten udfyldes korrekt.

De involverede fængselsbetjente er instrueret i korrekt brug af rapporter.

Ledelsesmæssigt er der gjort følgende overvejelser:

Det er ledelsens opgave at sikre at gældende regler overholdes, samt at personalet er klædt på til de opgaver der pålægges.

I magtanvendelsesrapporten indgår en 'underretning om anvendelse' til ledelsen. Det er ledelsens opgave at sikre at der er korrekt opfølgning på episoder hvor brug af magt er involveret. Der indføres en procedure som sikrer dette, omstrukturering taget i betragtning."

BILAG – SAGSFREMSTILLING

Forhøret af A blev gennemført den 6. april 2016.

Jeg valgte at tage sagen op til undersøgelse af egen drift efter ombudsmandslovens § 17, stk. 1, og bad derfor i et brev af 7. juni 2016 kriminalforsorgen i region Æ og Direktoratet for Kriminalforsorgen om at sende mig kopi af sagens akter og om udtalelser om sagen.

I brevet skrev jeg bl.a., at flere indsatte – herunder A selv – under samtalerne med ombudsmandens besøgshold den ... 2016 beskrev et andet hændelsesforløb end det, som er beskrevet i rapporten af 27. februar 2016.

Jeg bad myndighederne om i udtalelserne at forholde sig til, om betingelserne for at anvende magt i forbindelse med hændelsen den 27. februar 2016 var opfyldt.

Jeg bad også om at få oplyst, hvorfor der i forbindelse med institutionen Y's udarbejdelse af redegørelsen af 12. april 2016 ikke var blevet talt med de øvrige indsatte, som overværede hændelsen.

Endelig bad jeg om at få oplyst, om der forelå videomateriale fra overvågningskamera fra den 27. februar 2016, og i så fald om dette materiale var blevet gennemset.

Den 15. august 2016 modtog jeg fra Direktoratet for Kriminalforsorgen sagens akter, direktoratets udtalelse om sagen af 12. august 2016 samt kriminalforsorgen i region Æ, Områdekantoret i Z-bys udtalelse af 5. juli 2016, supplerende udtalelse af 25. juli 2016 og supplerende udtalelse af 10. august 2016. Jeg modtog også en supplerende udtalelse af 4. juli 2016 fra enhedschefen ved institutionen Y.

I materialet var desuden en kopi af en forhørsprotokol af 6. april 2016 udarbejdet af enhedschef ved institutionen Y, F. Forhørsprotokollen fremstår samtidig som en afgørelse om en advarsel til A.

Forhørsprotokollen indeholder en sagsfremstilling, hvor B's rapport af 27. februar 2016 er gengivet. Protokollen indeholder desuden en forklaring afgivet af A, som er identisk med den ovenfor citerede i institutionen Y's redegørelse af 12. april 2016 til mig.

Af forhørsprotokollatet fremgår desuden følgende:

”Bevis bedømmelse:

Det findes bevist at klienten har overtrådt gældende regler i arresten. Ved afgørelsen lægges der vægt på rapportens ordlyd og personalets forklaringer.

Afgørelse og grundlag

Afgørelsen er truffet efter straffuldbyrdslovens § 67, nr. 1, jf. § 32, manglende efterkommelse af personalets anvisninger.

§ 67, nr. 6, overtrædelse af straffelovgivningen

Det bestemmes, at den indsatte ikendes en advarsel i medfør af straffuldbyrdslovens § 68, stk. 1.

Begrundelse:

Afgørelsen afviger fra normalreaktionsskemaet for arresthusene i (...).

Som begrundelse for afgørelsen lægges der vægt på at eventuelle disciplinære reaktioner kommer sent i forhold til den begåede forseelse, og at forhør ikke er afholdt rettidigt umiddelbart efter episoden. Det vurderes ikke rimeligt at uddele anden sanktion end advarsel samt yderligere instruks i klientens rettigheder og pligter under hans ophold i arresten.

I overvejelser omkring sanktion indgik strafcelle og politianmeldelse, samt som foranstaltning, muligheden for overførsel til større arrest.

Klienten er vejledt flere gange i forhold til klagemuligheder, både vedr. selve magtanvendelsen samt den disciplinære afgørelse. Han fastholder at han ikke ønsker at klage og at hvis han gør det vil det ske gennem hans advokat. Hans begrundelse er at han alligevel skal udvises inden for ganske kort tid.

Under forhøret fremstod klienten ikke som særlig samarbejdsvillig, han vurderes som opfarende når man spørger ind til hans motiver og han ændrer forklaring flere gange foreholdt tidligere svar til spørgsmål under forhøret. Episode beskrivelsen er som klienten ønsker.”

Blandt de fremsendte akter findes også en rapport om anvendelse af magt mod A den 27. februar 2016 kl. 17:20. Rapporten er dateret den 12. august 2016, idet direktoratet i sin udtalelse af samme dato har angivet, at den er af 23. marts 2016, hvilket også fremgår sidst i rapporten.

For så vidt angår punktet ”Beskrivelse af episoden” fremstår magtanvendelsesrapporten identisk med den ovenfor citerede rapport af 27. februar 2016.

Af magtanvendelsesrapporten fremgår derudover:

”6. Anvendelse påkrævet for at:

For at gennemtvunge en påbudt foranstaltning, når øjeblikkelig gennemførelse af denne er nødvendig og den indsatte afviser eller undlader at følge personalets anvisninger herom, jf. § 62, stk. 1, nr. 3

7. Forsøgt afværget ved:

B førte/henviste klienten til sit opholdsrum (ikke fysisk kontakt)

B og C, forsøgte med tale, at få klienten til at falde til ro

8. Anvendte magtmidler:

Håndkraft

9. Hvorledes blev magt anvendt:

Fastholdelse af klientens venstre arm (C)

Fastholdelse af klientens højre arm (B)

...

15. Underretning om anvendelse foretaget til:

F, Enhedschef d. 01-03-2016 kl. 09:00 af B, Fængselsbetjent

16. Den indsatte er vejledt om muligheden for at klage til Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen (...) af:

B, Fængselsbetjent den 23-03-2016 kl. 13:38”

Af direktoratets udtalelse til mig af 12. august 2016 fremgår det bl.a.:

”Direktoratet modtog den 5. juli 2016 en udtalelse fra kriminalforsorgen i region Æ, Områdekantoret i Z-by vedlagt supplerende udtalelse fra enhedschef for institutionen Y (ved navn) F og forhørsprotokol af 6. april 2016.

Direktoratet fandt ikke, at dette afdækkede episoden tilstrækkeligt, hvorfor direktoratet selv telefonisk kontaktede to af de indsatte, der havde overværet episoden. Den ene af dem ønskede ikke at udtale sig yderligere og den anden gengav episoden, som han havde oplevet den. De øvrige indsatte, der overværede episoden, er løsladt og findes ikke længere i vores system, hvorfor det ikke har været muligt at kontakte dem for en udtalelse. Direktoratet gjorde notat om samtalerne med de indsatte E og I. Idet der var uoverensstemmelser mellem det der fremgik af udtalelserne fra Kriminalforsorgsområdet og E's forklaring, anmodede vi Kriminalforsorgsområdet om at forholde sig til udtalelsen.

Områdekontoret i Z-bys HR-enhed gik derfor ind i sagen for at vurdere, om de fandt grundlag for bemærkninger eller repressalier overfor de implicerede fængselsbetjente. HR-enheden foretog en tjenstlig afhøring af de to implicerede fængselsbetjente samt den fængselsbetjent, der har set videoen. Efter at have afhørt fængselsbetjentene er kriminalforsorgsområdet i Æ, Områdekontoret Z-by kommet med en supplerende udtalelse. Det fremgår af denne udtalelse, at de ikke finder, at der er grundlag for at antage, at de to fængselsbetjente, der førte indsatte tilbage til cellen, har overskredet deres magtbeføjelser, hverken i forbindelse med madudleveringen på gangarealet eller senere på indsattes celle.

Områdekontoret i Z-by har oplyst, at de den 20. juli 2016 har varslet de to betjente en disciplinær advarsel for ikke at have udfyldt en magtanvendelsesrapport i overensstemmelse med gældende regler herom. (...)

Vurdering af om betingelserne for magtanvendelse var opfyldt

Direktoratet finder, ligesom kriminalforsorgen i region Æ, Områdekontoret i Z-by, ikke, at der ud fra de oplysninger der nu er i sagen, er grundlag for at antage, at de to fængselsbetjente (B og C) i forbindelse med magtanvendelsen har overskredet deres magtbeføjelser eller er kommet med racistiske udtalelser.

Det vurderes, at der ikke har været anvendt magt på gangen i forbindelse med madudleveringen. Derimod vurderes det, at der har været anvendt magt på cellen, hvor fængselsbetjentene tager fat i den indsattes arme. Kriteriet for magtanvendelsen på cellen vurderes dog at være opfyldt i straffuldbyrdslovens § 62, stk. 1, nr. 1 og nr. 3.

Direktoratet har ved vurderingen heraf særligt lagt vægt på, at fængselsbetjent D oplyser, at han ikke på videoen kan se, at der har været kontakt mellem fængselsbetjentene og indsatte A på gangen. Der er endvidere lagt vægt på de to implicerede fængselsbetjentes forklaringer i forbindelse med den tjenstlige afhøring samt oplysninger i den forhørsrapport, der er udarbejdet. Det fremgår ingen andre steder end af medindsatte E's udtalelse, at den indsatte skulle være blevet skubbet, hvorfor vi må lægge til grund at dette ikke har været tilfældet.

Direktoratet foretager sig derfor på denne baggrund ikke yderligere i forhold til selve magtanvendelsesepisoden.

Hvorfor der ikke blev talt med de øvrige indsatte?

Som det fremgår af udtalelsen af 5. juli 2016 fra kriminalforsorgsområdet og af den supplerende udtalelse fra F er der ikke blevet talt med de øvri-

BILAG – SAGSFREMSTILLING

ge indsatte, idet enhedschefen ikke på tidspunktet, hvor han talte med indsatte om episoden, fandt anledning hertil, idet indsatte ikke ønskede at gøre mere ved sagen. Indsatte blev i den forbindelse klagevejledt. Enhedschefen har efterfølgende oplyst, at dette var en fejlfortolkning fra hans side, og at en samtale med de øvrige indsatte, der havde overværet sagen, ville kunne have oplyst sagen mere fyldestgørende.

Områdekantoret i Z-by har henholdt sig til denne vurdering.

Direktoratet er enig i, at der burde være sket afhøring af de øvrige indsatte, der overværede episoden. Direktoratet har derfor efterfølgende (...) sørget for, at de medindsatte E og I har haft mulighed for at udtale sig, samt sikret sig at Kriminalforsorgsområdet og de implicerede fængselsbetjente har haft mulighed for at kommentere på de medindsattes udtalelser.

...

Foreligger der videomateriale, og i så fald er dette materiale blevet gennemset?

Som det fremgår af kriminalforsorgsområdets udtalelse af 5. juli 2016 er videomaterialet blevet slettet efter gældende regler herom.

Det fremgår dog af sagen, at de to implicerede fængselsbetjente B og C forinden sletningen har gennemset videoen sammen med en tredje fængselsbetjent D. Alle tre fængselsbetjente udtaler i forbindelse med den tjenstlige afhøring, at det af videoen fremgår, at der ikke er kontakt mellem fængselsbetjent B og indsatte A i forbindelse med madudleveringen. Kameraet filmer ikke ind på cellen, hvorfor det ikke ville være muligt ud fra videomateriale at se, hvad der foregik på cellen.

Det er beklageligt, at enhedschefen ikke på det tidspunkt hvor han skulle afholde forhøret med den indsatte var opmærksom på, at der kunne have været tilgængeligt videomateriale af episoden, der måske kunne have klarlagt, hvad der skete den 27. februar 2016, men der er ingen muligheder for at genskabe billederne.

Enhedschefen er nu opmærksom på dette, således at han kan gøre brug af dette i eventuelle lignende situationer.

Direktoratet fortager sig derfor ikke yderligere på denne baggrund. Vi vurderer, at episoden på bedste vis er afdækket, ud fra de foreliggende muligheder.

Afslutningsvis

Direktoratet skal henholde sig til kriminalforsorgen i region Æ's beklagelse af, at ombudsmanden ikke forud for sit tilsynsbesøg den (...) 2016 havde fået tilsendt materiale om episoden, idet de formelle krav til udfærdigelse af rapport i forbindelse med magtanvendelse ikke blev opfyldt i forbindelse med episoden. Der blev ikke hurtigst muligt efter episoden udfærdiget en rapport i Klientsystemets magtanvendelsesmodul, som reglerne i § 8 i magtanvendelsesbekendtgørelsen foreskriver.

Det fremgår af udtalelsen, at kriminalforsorgen i region Æ er opmærksomme herpå, og at de implicerede fængselsbetjente efter episoden er instrueret i korrekt brug af rapporter. Endvidere er der indført procedurer i arresten, der sikrer korrekt opfølgning på de episoder, hvor der er anvendt magt. Endeligt har temaet om korrekt brug af rapporter og forholdet mellem de forskellige rapporter været taget op på personalemøder og vil komme det fremover også.”

Af direktoratets notat om samtale med indsatte E af 14. juli 2016 fremgår:

”Indsatte E oplyser, at han overværede episoden i forbindelse med madudleveringen den 27. februar 2016 i X-by Arrest.

Han oplyser endvidere, at han tidligere har forklaret, hvad der skete til ombudsmanden.

Forespurgt til hvad han så, oplyser E:

’Den implicerede indsatte (A) tog i forbindelse med madudleveringen to stykker ost. Dette havde han gjort i flere uger, fordi de var to der deltes om at tage maden. Den anden tog brød og frugt og han tog pålæg. Derfor tog han to stykker. Fængselsbetjent B, der stod med en brødtang i hånden, napper ud efter A med tangen og siger, at han ikke må tage to stykker ost, og at han ikke skal stjæle, og at det her er hans arbejdsplads. A smider osten fra sig og siger på gebrokkent engelsk, at han så ikke skal have noget ost, og at han slet ikke spiser ost. B går hen imod A. De øvrige indsatte trækker sig på dette tidspunkt lidt væk fra episoden. B skubber indsatte 4 gange ned af gangen og ind på hans celle, hvorefter han låser døren. A er undervejs ikke truende, og han ’makker ret’. E oplyser, at der bliver talt racistisk til A undervejs.

Madudleveringen fortsætter til de øvrige indsatte, der efterfølgende går ind på deres celler.

BILAG – SAGSFREMSTILLING

E oplyser, at han ser to betjente, der låser døren op til A's celle, og de snakker igen med ham om den her ost. E hører rumsteren og slåen, og han hører en masse racistiske råb, blandt andet siger den ene betjent på tysk: 'du er ingenting'. De beskylder A for at stjæle. E hører ikke A sige noget.'

E mener, at betjenten 'fik et flip' og gik langt over stregen. (...)

I øvrigt oplyser E, at der er flere vagter, der efterfølgende har set episoden på video. E har talt med overvagtimester G om dette, og han fik på fornemmelsen, at det var noget, der bare skulle tysses ned.

Endelig oplyser han, at der er andre indsatte, der har set episoden blandt andet I og H."

Direktoratets notat om samtale med indsatte E af 14. juli 2016 har været forelagt fængselsbetjentene C og B, som har oplyst følgende til Områdekantoret i Z-by (gengivet i e-mail af 20. juli 2016):

"Fængselsbetjent C:

- B har ikke hånd på indsatte i forbindelse med tilbageførsel til celle.
- B kommer ikke med racistiske udtalelser.
- B er myndig og opfører sig korrekt.
- Indsatte er voldsomt vred og taler udenlandsk, som C ikke har mulighed for at forstå.
- Det er nedskrevet i notatet af 14. juli 2016, at indsatte siger på gebrokkent engelsk ... C oplyser til dette, at indsatte ikke kan engelsk, men udelukkende taler tysk og (...).
- Det er nedskrevet i notatet af 14. juli 2016, at den ene betjent skulle sige "du er ingenting" på tysk. C oplyser, at det er indsatte, der råber ind i hovedet på C. Den indsatte er meget tæt på C og er spyttende i sin udtale.

...

- C oplyser, at fængselsbetjent D efter sigende skulle have set videoen. At B og han selv har set videooptagelserne fra episoden. Derudover har enhedschef F efter sigende set den.

...

- C oplyser, at han igen møder på vagt den 3. marts 2016, hvor han er bekendt med at enhedsleder G er bekendt med episoden. Der ta-

les ikke om episoden. C oplyser, at alle rapporter lægges i leders dueslag, dette med henblik på videre foranstaltning.

Fængselsbetjent B:

- B har set videoen sammen med C og D.
  - B har ikke nappet ud efter indsatte med brødtang.
  - B fortæller, at indsatte ikke kaster osten, men laver kastebevægelser.
  - B skubber ikke indsatte på noget tidspunkt. Han går tæt på indsatte på vej til cellen, der er ikke på dette tidspunkt tale om fysisk kontakt.
  - Indsatte taler tysk.
  - Indsatte føres til cellen, fordi der er andre indsatte på gangen, og i ønsket om at opretholde ro og orden.
  - Der foregår ikke racistisk tale.
  - Alle indsatte bliver låst inde efter madudlevering som vanligt.
  - Medindsatte, der har afgivet forklaring i notat af 14. juli 2016 er også låst inde, således kan han på ingen måde se, at der er to betjente der går ind til den indsatte, som magtanvendelsen vedrører.
  - Der er ingen rumsteren. Indsatte er voldsomt vred og går hurtigt frem mod C og råber ham ind i hovedet. Indsatte er så tæt på C, at C får spyt i hovedet.
  - Indsatte siger noget på tysk, B er ikke klar over hvad.
  - C beder indsatte flere gange om at forholde sig roligt, men han fortsætter med at være vred og opfarende.
  - C og B tager i indsattes arm og sætter ham på sengen, det foregår roligt.
- ...
- B oplyser, at han og C ser videoen, fordi C ikke kan huske, at indsatte har gjort kastebevægelser (...)."

Områdekontoret har i e-mailen af 20. juli 2016 videre anført, at der ud fra en vurdering af de samlede oplysninger i sagen ikke er grundlag for at antage, at fængselsbetjent B har overskredet sine magtbeføjelser, herunder at han skulle have skubbet A fire gange ned ad gangen og ind på hans celle.

Det fremgår endvidere, at det ikke er korrekt, at enhedschef F skulle have set videoovervågningen. F havde forsøgt at gendanne optagelserne, hvilket ikke havde været muligt.

Af e-mail af 10. august 2016 fra arrestforvareren i X-by Arrest fremgår, at arrestforvareren har talt med fængselsbetjent D, som har bekræftet, at han har set videoen sammen med B.

BILAG – SAGSFREMSTILLING

Om hændelsen den 27. februar 2016 har D til arrestforvareren oplyst:

”Seancen foregår ved madvognen som står i midten af gangen (ved den store radiator) og kamera sidder ved endevæggen et stykke derfra.

D oplyser at på videoen kan man se at den pågældende indsatte hæver sin hånd og ser ud som om han kaster med noget (en ost el. lign.).

...

D oplyser at man kan se personalet følge den indsatte fra madvognen ind på indsattes celle og lukke døren, således at de går mod den indsatte og den indsatte går baglæns ind af celledøren.

Man kan se at personalet holder hænderne oppe, ligesom for at beskytte sig mod udfald, men det ser ikke ud som om man rører ved den indsatte. Det ser ud til at det foregår i ro og orden.”